

Coolia 30(4) oktober 1987

IN MEMORIAM HERMANN JAHN

Na vele jaren van slopende ziekte is op 19 juli in Detmold-Heiligenkirchen Hermann Jahn op een leeftijd van 75 jaar in vrede ingeslapen. Jahn was een grote vriend van de Nederlandse mycologen. De NMV was voor het eerst te gast bij Jahn in Heiligenkirchen in het Teutoburgerwoud in 1965, toen nog samen met de KNNV. Deelnemers herinneren zich nog de bijzondere lezing die hij bij die gelegenheid heeft gehouden. In 1972 en 1976 hield de NMV haar werkweek in Heiligenkirchen in nauwe samenwerking met Jahn. Zowel d.m.v. correspondentie als tijdens bezoeken heeft Jahn zijn rijke kennis van vnl. Aphyllophorales beschikbaar gesteld aan iedereen die raad zocht, en hij was daarbij altijd buitengewoon behulpzaam. Gaarne denk ik terug aan verblijven in zijn gastvrije huis in 1970 en 1986, waar lange gesprekken over mycologie gevoerd werden. Jahn had ook belangstelling voor spinnen, die hij urenlang observeerde en waarvan hij foto's maakte met verbijsterende details.

Een uitvoerig overzicht van Jahn's werk is bij gelegenheid van zijn 65e verjaardag door Bresinsky in Z. Pilzk. 43: 327-330, 1977 gepubliceerd. In 1982 werd de 70e verjaardag in Z. Mykol. 48: 179 door Krieglsteiner herdacht. Helga Grosse-Brauckmann heeft ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag een revisie van het Corticioïden-herbarium Jahn gepubliceerd (Z. Mykol. 53: 73-80, 1987). Inmiddels heeft Jahn zijn "Westfälische Pilzbriefe" afgesloten en met de verschijning in 1986 van deel 8b van de X -XI Band afscheid van zijn lezers genomen. Zijn laatste artikelen gingen over de "Satanspilzhang" bij Glesse in Zuid-Nedersaksen en over waarnemingen gedurende 28 jaar van de paddestoelenvegetatie in Norra Warleda, Uppland, Zweden. Zij getuigen van zijn sterke binding met Zweden en zijn bezorgdheid over de achteruitgang van de natuur. De door hem beschreven kalkbeukbossen met een rijke *Ramaria*-flora zijn inmiddels omgehakt. Beuken met vlaggetakken als tekenen van bossterfte, zichtbaar vanuit zijn huis, baarden hem grote zorg.

In 1979 verscheen bij Busse het prachtig geïllustreerde boek "Pilze, die an Holz wachsen", waarin Jahn met beknopte teksten de voor leken en specialisten belangrijkste informatie weet over te brengen. Deze teksten zijn vaak uittreksels van de eerder door hem in "Westfälische Pilzbriefe" gepubliceerde bewerkingen van verschillende groepen van Aphyllophorales. De daarin gegeven determineersleutels zijn een voorbeeld van bruikbaarheid en betrouwbaarheid, gebaseerd op de rijke onderwijservaring van de biologieleeraar Jahn. Van de bewerking van de resupinate

Phellinus-soorten is inmiddels een uitgebreide herdruk verschenen bij J. Cramer 1981. Voor de pileate Polyporen (ongewijzigd herdrukt in 1976) heeft Jahn lange tijd aan een herziening met verbeterde sleutels gewerkt. Omdat zijn gezondheid het hem niet toestond de geslachtsomgrenzing nog eens d.m.v. weefselanalyse te toetsen, heeft hij na het verschijnen van Ryvarden's "Polyporaceae of North Europe" (1978) dit project helaas gestaakt.

Naast deze specialisatie op Aphyllophorales mag het niet onvermeld blijven dat Jahn al in 1949 met zijn "Pilze rundum" (nadien reeds 2x herdrukt) veel tot de "Pilzaufklärung" heeft bijgedragen. Belangrijk is ook zijn medewerking aan het door C. Caspary meesterlijk geïllustreerde platenwerk "Mitteleuropäische Pilze" (E. Cramer, Hamburg, 1963), waarin Jahn hoofdzakelijk de teksten voor Agaricales en Boletales voor zijn rekening nam.

Jahn had een buitengewoon hoge opvatting van de wetenschap. Op grond van een zeer ruime literatuurkennis had hij een uitstekend overzicht over de systematiek en zijn determinaties zijn ook door herbariumstudies onderbouwd. Jahn was gekant tegen een overdreven opsplitsing van geslachten en wilde liever meer natuurlijke, polythetisch gedefiniëerde eenheden handhaven, in één lijn met mycologen zoals J. Eriksson en E. Parmasto. Taxonomie was voor Jahn niet een doel op zich, maar een middel om de soorten in al hun aspecten in de natuur te leren kennen. Hij maakte nauwkeurige aantekeningen van oecologische waarnemingen gedurende vele jaren, die hij in meerdere fyto-sociologisch georiënteerde publicaties uitgewerkt heeft. Hieruit is ook Jahn's aversie tegen massa-exkursies te verklaren, omdat daar vaak alleen soortenkennis wordt doorgegeven, maar niet kan worden ingegaan op de oecologische achtergrond van de gevonden soorten. Door in deze geest verder te werken, kunnen zijn vele vrienden en de nieuwe generatie mycologen Jahn's levenswerk in ere houden. Hij rust nu in vrede. Aan zijn vrouw, Maria-Auguste Jahn-Menke denken we in dankbaarheid voor haar intense zorg en medewerking en we wensen haar veel sterkte om het verlies te dragen. - W. Gams

IN MEMORIAM DRS. P.J. BELS

Op 28 mei 1987 overleed na een langdurig ziekbed Drs. Pieter Johan Bels, voormalig Rijkstuinbouwconsulent voor de Champignoncultuur, en tot 1968 directeur van het Proefstation voor de Champignoncultuur te Horst (L.). Samen met zijn vrouw heeft hij vanaf 1944 met grote energie en enthousiasme gewerkt aan het onderzoek van de teelt van de champignon en aan de verdere ontwikkeling en ontplooiing van deze tak van tuinbouw in Nederland. Vele publicaties en een samen met zijn vrouw geschreven handleiding voor de champignonteelt getuigen van al